

15. ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของประชากร

พื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยและป่าพรุควนเคร็ง อยู่ในพื้นที่โครงการพัฒนาลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ประกอบด้วยเขตห้ามล่าสัตว์ป่า 2 แห่ง คือ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบ่อล้อ และป่าสงวนแห่งชาติ 4 ป่า คือ ป่าสงวนแห่งชาติป่าบ้านในลุ่ม-ป่าบ้านกุ่มแปะ ป่าสงวนแห่งชาติป่าคลองค้อ ป่าสงวนแห่งชาติป่าท่าช้างข้าม และป่าสงวนแห่งชาติป่าดอนทรายและป่าคลอง ครอบคลุมพื้นที่ 3 จังหวัด คือ จังหวัดสงขลา จังหวัดพัทลุง และจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำของแม่น้ำปากพนังและทะเลน้อย และเป็นส่วนหนึ่งของทะเลสาบสงขลา ลักษณะภูมิประเทศ เป็นแอ่งกระทะหรือที่ราบต่ำใกล้ชายฝั่งทะเล มีเนินเขาขึ้นโดดเด่นอยู่บริเวณกลางแอ่ง (ควนเคร็ง, ควนยาว, ควนชิง และควนพังก) (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2555) จึงตั้งถิ่นฐานในบริเวณเชิงเขา เพื่อป้องกันปัญหาน้ำท่วม และบริเวณขอบแอ่งของพรุควนเคร็ง ส่วนทะเลน้อยจากการศึกษา (รัชฎา, 2546) พบว่าชุมชนทะเลน้อยมีการตั้งบ้านเรือนอยู่ริมทะเลน้อยซึ่งมีสภาพ เป็นที่ลุ่มน้ำขัง มีลักษณะเป็นชุมชนประมงพื้นบ้านที่มีวิถีชีวิตและกิจกรรมสัมพันธ์กับทะเลน้อย การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนบ้านทะเลน้อยสามารถแบ่งได้เป็น 3 ช่วง ได้แก่ ยุคไตรหัวหงส์ ยุคไปมาค้าขายใช้เรือแม่และยุคทิ้งทะเลลิ้มพาย โดยยุคทิ้งทะเลลิ้มพายมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการตั้งถิ่นฐานอย่างชัดเจนที่สุด การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นผลมาจากอิทธิพลของปัจจัยธรรมชาติเทคโนโลยี มรดกจากอดีต และสภาพเศรษฐกิจและการเมือง รูปแบบการตั้งถิ่นฐานที่คงเอกลักษณ์ดั้งเดิมของชุมชนประมงทะเลน้อยคือ การตั้งถิ่นฐานขนานไปกับแนวคลอง ซึ่งในปัจจุบันพื้นที่บริเวณดังกล่าวยังคงมีวิถีชีวิต กิจกรรม และรูปแบบอาคารแบบชุมชนประมงพื้นบ้านดั้งเดิมของชุมชนทะเลน้อย